

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ**

Αθήνα, 13-2-2019

Αρ. πρωτ. Δ1ε/Γ.Π. 99738/18

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ &
ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΥΓΙΕΙΝΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΥΜ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ**

ΠΡΟΣ:

ΟΠΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας : 104 33
Πληροφορίες : Νίκη Παπανικολάου
Τηλέφωνο : 213 216 1793
FAX : 213 216 1907
e-mail : ymp_secretary@moh.gov.gr

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΘΕΜΑ : «Διευκρινίσεις αναφορικά με τη διαχείριση των Αποβλήτων Υγειονομικών Μονάδων (ΑΥΜ) και την κατηγοριοποίησή τους»

ΣΧΕΤΙΚΑ :

1. Ο Νόμος 4042/2012 (ΦΕΚ 24/Α/13-2-2012) «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος ...», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
2. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 1357/2014 της Επιτροπής της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2014 για την αντικατάσταση του Παραρτήματος ΙΙΙ της οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών.
3. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2017/997 «για την αντικατάσταση του Παραρτήματος ΙΙΙ της οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την επικίνδυνη ιδιότητα HP 14 «οικοτοξικό».
4. Η Απόφαση 2014/955/ΕΕ «για την τροποποίηση της απόφασης 2000/532/ΕΚ όσον αφορά τον κατάλογο των αποβλήτων σύμφωνα με την οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» - Ευρωπαϊκός Κατάλογος Αποβλήτων (ΕΚΑ).
5. Η με αρ. 2018/С124/01 Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την τεχνική καθοδήγηση για την ταξινόμηση των αποβλήτων.
6. Η ΚΥΑ 146163/2012 (ΦΕΚ 1537/τΒ/8-5-12) Μέτρα και όροι για τη διαχείριση αποβλήτων Υγειονομικών Μονάδων, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
7. Το υπ' αριθμ. 121/2017 Προεδρικό Διάταγμα «Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας» (ΦΕΚ 148/τΑ/9-10-2017).
8. Η με αρ. πρωτ. οικ. 29960/3800/15-6-2012 Εγκύκλιος του ΥΠΕΝ που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ με θέμα «Ενδεικτικές κατηγορίες Αποβλήτων Υγειονομικών Μονάδων (ΑΥΜ)/ Ενδεικτικές κατάλληλες εργασίες διαχείρισης ΑΥΜ-Διευκρινίσεις επί ορισμένων απαιτήσεων της ΚΥΑ οικ. 146163/2012».
9. Η με αρ. πρωτ. ΔΥΓ2/Γ.Π. οικ. 6972/23-1-2014 εγκύκλιος του Υπουργείου Υγείας με θέμα «Διευκρινίσεις για την Ορθή Διαχείριση Επικίνδυνων Αποβλήτων Υγειονομικών Μονάδων (ΕΑΥΜ)».
10. Έγγραφα ερωτήματα Υγειονομικών Μονάδων αναφορικά με την ορθή κατηγοριοποίηση των αποβλήτων τους (έγγραφα με αρ. πρωτ. 10472/28-2-2014 - Γ.Ν. Νίκαιας, 23876/24-7-2014 – Γ.Ν.Πατρών, 10835/17-10-2017 - Γ.Ν. Αργολίδας),

14997/27-10-2017 – Γ.Ν. Ιωαννίνων «Γ. Χατζηκώστα», 20048/30-10-2017 – Γ.Ν. Άρτας, 17493/7-11-2017 - Γ.Ν.Θεσσαλονίκης «Γεώργιος Παπανικολάου», 13026/9-11-2017 – Γ.Ν. Αιτ/νίας, Ν.Μ. Μεσολογγίου, 15462/13-11-2017 - Γ.Ν. Αιτ/νίας, Ν.Μ. Αργινίου, 7140/27-4-2018 – Γ.Ν.Πειραιά «Τζάνειο».

11. Το με αρ. πρωτ. 124762/19-12-2018 έγγραφο του ΕΟΦ με θέμα «Διευκρινίσεις αναφορικά με φάρμακα με κυτταροστατική – κυτταροτοξική δράση που κυκλοφορούν στην Ελλάδα».

Λαμβάνοντας υπόψη τη σχετ. (5) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την τεχνική καθοδήγηση την ταξινόμηση των αποβλήτων καθώς και ερωτήματα Υγειονομικών Μονάδων (ΥΜ) (σχετ. 10) αναφορικά με την ορθή διαχείριση συγκεκριμένων κατηγοριών αποβλήτων που παράγονται σε αυτές, και με στόχο την αποσαφήνιση ζητημάτων που αφορούν τη διαχείριση των Αποβλήτων των Υγειονομικών Μονάδων (ΑΥΜ), σας ενημερώνουμε για τα κάτωθι:

1. Κεντρικό ρόλο για την ορθή διαχείριση των αποβλήτων της ΥΜ έχει **η ύπαρξη και εφαρμογή του Εσωτερικού Κανονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων Υγειονομικών Μονάδων (ΕΚΔΑΥΜ)**¹, ο οποίος θα πρέπει να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα κάτωθι:

- Περιγραφή των παραγόμενων αποβλήτων της ΥΜ (κατηγορίες παραγόμενων αποβλήτων – κωδικοί ΕΚΑ, παραγόμενη ποσότητα ανά κατηγορία),
- Χαρακτηριστικά της παραγωγής των αποβλήτων (κατηγορίες παραγόμενων αποβλήτων σε κάθε ξεχωριστό χώρο της ΥΜ (θάλαμοι, χειρουργεία, εργαστήρια κλπ), εκτίμηση ποσοτήτων ανά χώρο, τεκμηρίωση κατηγοριοποίησης εξειδικευμένων αποβλήτων),
- Αποτύπωση των διαδικασιών διαχείρισής τους (σημεία συλλογής, τρόπος και συχνότητα μεταφοράς εντός της μονάδας, χώροι και συνθήκες προσωρινής αποθήκευσης, συχνότητα μεταφοράς εκτός ΥΜ και επεξεργασίας),
- Αποτύπωση των διαδικασιών που απαιτούνται για την εξασφάλιση της ορθής εφαρμογής του συστήματος διαχείρισης (περιοδική εκπαίδευση και επανεκπαίδευση όλου του προσωπικού ανάλογα με τις αρμοδιότητές του, εσωτερικοί έλεγχοι κλπ) και του σχεδίου έκτακτης ανάγκης. Επισημαίνεται ότι η εκπαίδευση του προσωπικού, αποτελεί τον κεντρικό άξονα επίτευξης του στόχου της ορθής διαχείρισης. Για το λόγο αυτό πρέπει να είναι συνεχής, στοχευμένη και να απευθύνεται στο σύνολο του εμπλεκόμενου προσωπικού της ΥΜ.

2. Ο ΕΚΔΑΥΜ διευκολύνει την ίδια την ΥΜ αναφορικά με τη διαχείριση των αποβλήτων που παράγει και διασφαλίζει την ορθή διαχείρισή τους και την προστασία της Δημόσιας Υγείας και του Περιβάλλοντος. Για το λόγο αυτό, συνιστάται η κατάρτιση εσωτερικού κανονισμού διαχείρισης αποβλήτων σε κάθε ΥΜ (ανεξαρτήτως της υποχρέωσής της βάσει της σχετ. -6- ΚΥΑ), συμπεριλαμβανομένων και των μονάδων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (Κέντρα Υγείας, διαγνωστικά και ερευνητικά εργαστήρια, Μονάδες Ημερήσιας Νοσηλείας, Μονάδες Χρόνιας Αιμοκάθαρσης κ.α.), προσαρμοσμένου στις ανάγκες και το μέγεθος της κάθε μονάδας. Υπενθυμίζεται ότι, οι ΥΜ με αριθμό κλινών <50, καθώς και οι μονάδες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας

¹ Ο εσωτερικός κανονισμός που δίνεται στο παράρτημα II της σχετ. (6) ΚΥΑ (διαθέσιμος σε μορφή word στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ, <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=439&language=el-GR>) είναι ένα πρότυπο το οποίο πρέπει να εξειδικεύεται και να προσαρμόζεται στις ανάγκες της κάθε ΥΜ.

Υγείας, οι οποίες βάσει της σχετ. (6) ΚΥΑ δεν υπόκειται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση και δεν έχουν την υποχρέωση κατάρτισης ΕΚΔΑΥΜ, **έχουν το σύνολο των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ισχύουσα νομοθεσία αναφορικά με τη σύννομη διαχείριση των παραγομένων αποβλήτων τους**, τις οποίες είναι υπόχρεες να τηρούν απαρέγκλιτα, και **υπόκεινται σε αντίστοιχους ελέγχους**. Σε κάθε περίπτωση, η ορθή διαχείριση των αποβλήτων των ΥΜ που δεν έχουν υποχρέωση κατάρτισης ΕΚΔΑΥΜ θα πρέπει να αποδεικνύεται με την ύπαρξη σύμβασης με αδειοδοτημένο φορέα για τη συλλογή, μεταφορά και επεξεργασία των αποβλήτων (σχετ. -6- ΚΥΑ άρθρο 7 και άρθρο 13 παρ. 4).

3. Οι **γενικές κατευθυντήριες οδηγίες** σχετικά με την κατηγοριοποίηση των αποβλήτων περιέχονται στην σχετ. (6) ΚΥΑ και στην σχετ. (8) εγκύκλιο του ΥΠΕΝ με αριθμό διαδικτυακής ανάρτησης (ΑΔΑ) Β4ΛΓ0-Κ75.

4. Σύμφωνα με το άρθρο 2 της σχετ. (6) ΚΥΑ το κριτήριο για την κατάταξη των αποβλήτων στα Επικίνδυνα Απόβλητα Υγειονομικών Μονάδων (ΕΑΥΜ) είναι το αν αυτά εκδηλώνουν μία από τις ιδιότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του Ν.4042/2012 (σχετ. -1-), όπως αυτό έχει τροποποιηθεί με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1357/2014 (σχετ. -2-). Αναλυτικότερα:

- στα **Επικίνδυνα Απόβλητα Αμιγώς Μολυσματικά (ΕΑΑΜ)**, κατατάσσονται τα απόβλητα τα οποία εκδηλώνουν μόνο την επικίνδυνη ιδιότητα HP9 «Μολυσματικό»: ουσίες και παρασκευάσματα **που περιέχουν ανθεκτικούς μικροοργανισμούς ή τις τοξίνες τους**, οι οποίοι είναι γνωστό ή υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι προκαλούν ασθένειες στον άνθρωπο ή σε άλλους ζώντες οργανισμούς. Τα απόβλητα αυτά κατατάσσονται σύμφωνα με τον ΕΚΑ στον κωδικό 18 01 03* *«απόβλητα από την περιγεννητική φροντίδα, τη διάγνωση, τη θεραπεία ή την πρόληψη ασθενειών σε ανθρώπους των οποίων η συλλογή και διάθεση υπόκεινται σε ειδικές απαιτήσεις σε σχέση με τη πρόληψη της μόλυνσης»*, ή τον κωδικό 18 02 02* για κτηνιατρικά απόβλητα, και ενδεδειγμένη διαχείρισή τους είναι η προσωρινή αποθήκευση υπό ψύξη και η αποστείρωση ή αποτέφρωση τους ανάλογα με το σύστημα διαχείρισης που επιλέγει η ΥΜ.

Επισημαίνεται ότι λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω και σύμφωνα με το πνεύμα του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων (σχετ. -4-), σύμφωνα με τον οποίο τα μολυσματικά περιγράφονται ως τα απόβλητα για τα οποία **«η συλλογή και διάθεσή τους υπόκεινται σε ειδικές απαιτήσεις σε σχέση με τη πρόληψη της μόλυνσης»**, ο διαχωρισμός των αποβλήτων σε μολυσματικά και μη υλοποιείται στο στάδιο της παραγωγής και διαλογής του αποβλήτου (διαλογή στην πηγή) με γνώμονα τα κριτήρια που τίθενται στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο (σχετ. -6- και -8-) και κατά την **κρίση του ιατρονοσηλευτικού προσωπικού του Νοσοκομείου** (θεράποντος ιατρού, Επιτροπής Νοσοκομειακών Λοιμώξεων - σε αντιστοιχία και με τη διεθνή πρακτική).

- Στα **Μικτά Επικίνδυνα Απόβλητα (ΜΕΑ)**, κατατάσσονται τα απόβλητα τα οποία εκδηλώνουν την επικίνδυνη ιδιότητα HP9 («Μολυσματικό»: ουσίες και παρασκευάσματα που περιέχουν ανθεκτικούς μικροοργανισμούς ή τις τοξίνες τους, οι οποίοι είναι γνωστό ή υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι προκαλούν ασθένειες στον άνθρωπο ή σε

άλλους ζώντες οργανισμούς (ενδεικτικός κατάλογος των μικροοργανισμών παρατίθεται στο παράρτημα της εγκυκλίου), ταυτόχρονα με μία ή περισσότερες επικίνδυνες ιδιότητες, (HP 1 – HP8 και HP10-HP15, για παράδειγμα HP6: «οξεία τοξικότητα», HP8: «διαβρωτικό», HP10: «τοξικό για την αναπαραγωγή» κ.α.). Τα απόβλητα αυτά κατατάσσονται σύμφωνα με τον ΕΚΑ στις κατηγορίες 18 01 03* ή 18 02 02* και κατά τη διαχείρισή τους θα πρέπει να ικανοποιούνται οι εξής συνθήκες

- Αποθήκευση για περιορισμένο χρονικό διάστημα υπό ψύξη, όπως προβλέπεται στη σχετ. (6) ΚΥΑ, ικανοποιώντας **ειδικές απαιτήσεις σε σχέση με τη πρόληψη της μόλυνσης.**
- Επεξεργασία με τη μέθοδο της αποτέφρωσης ικανοποιώντας την ανάγκη προστασίας του Περιβάλλοντος και της Δημόσιας Υγείας από την άλλη ή τις άλλες επικίνδυνες ιδιότητες που εμφανίζει το απόβλητο.

Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν για παράδειγμα καλλιέργειες του μικροβιολογικού (ή βιοπαθολογικού) εργαστηρίου (καλλιέργειες στις οποίες εκτός από το θεραπευτικό υλικό έχουν προστεθεί για παράδειγμα), υλικά μιας χρήσης που έχουν επιμολυνθεί με κυτταροτοξικά - κυτταροστατικά και με βιολογικά υγρά, ιστοί και όργανα από παθολογοανατομικά εργαστήρια κ.α.

- Στα **Άλλα Επικίνδυνα Απόβλητα (ΑΕΑ)**, κατατάσσονται τα απόβλητα τα οποία εκδηλώνουν μία τουλάχιστον επικίνδυνη ιδιότητα εκτός της ιδιότητας HP9 «Μολυσματικό». Στην κατηγορία αυτή ανήκουν αρκετές υποκατηγορίες αποβλήτων όπως διαλύτες και αντιδραστήρια από εργαστήρια (κωδικός ΕΚΑ 18 01 06*), οδοντιατρικό αμάλαμα (18 01 10*), κυτταροτοξικά ή κυτταροστατικά φάρμακα (βλ. παράρτημα - κωδικός ΕΚΑ 18 01 08*) και οι συσκευασίες με τις οποίες έρχονται σε επαφή (εσωτερικές συσκευασίες), υγρά εμφάνισης – στερέωσης ακτινολογικού (κωδικοί ΕΚΑ 09 01 03* - 09 01 06* και 09 01 13*) κ.α.. Η ενδεδειγμένη επεξεργασία εξαρτάται από το είδος και την επικινδυνότητα του αποβλήτου, και μπορεί να είναι αποτέφρωση, ανάκτηση, ανακύκλωση ή άλλες φυσικοχημικές διαδικασίες ανάκτησης του Παραρτήματος II του σχετ. (1) Νόμου. Η κατάταξη κωδικού ΕΚΑ εξαρτάται κάθε φορά από το είδος του αποβλήτου.

Για την εκτίμηση της επικινδυνότητας και την κατάταξη ενός αποβλήτου, σκόπιμη είναι η αξιοποίηση των Δελτίων Δεδομένων Ασφαλείας του αρχικού προϊόντος (εφόσον πρόκειται για χημικές ουσίες που χρησιμοποιούνται στην ΥΜ) και εν γένει των πληροφοριών που προέρχονται από την προμηθεύτρια εταιρεία, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των σχετ. (2) και (3), των κατευθυντήριων οδηγιών της ΕΕ αναφορικά με την ταξινόμηση των αποβλήτων (σχετ. 5) και τη σχετ. (8) εγκύκλιο.

5.Λαμβάνοντας υπόψη το παράρτημα της σχετ. (8) εγκυκλίου του ΥΠΕΝ και τις οδηγίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (WHO, Safe management of wastes from health-care activities / edited by Y. Chartier et al. – 2nd ed.), αναφέρονται στη συνέχεια, για λόγους διευκόλυνσης των ΥΜ και των ελεγκτικών αρχών, απόβλητα τα οποία δεν εμφανίζουν μολυσματικές

ιδιότητες και μπορούν να διατίθενται από κοινού με τα αστικά στερεά απόβλητα, εφόσον δεν έχουν επιμολυνθεί με χημικούς παράγοντες που να τα καθιστούν επικίνδυνα (π.χ. κυτταροτοξικά, κυτταροστατικά κ.α.) και πάντα με την επιφύλαξη της κρίσης του θεράποντος ιατρού.

Ενδεικτικά αναφέρονται απόβλητα τα οποία δεν εμφανίζουν μολυσματικές ιδιότητες και μπορούν να διατίθενται από κοινού με τα αστικά στερεά απόβλητα, εφόσον δεν έχουν επιμολυνθεί με άλλους παράγοντες που να τα καθιστούν επικίνδυνα:

- i. **προστατευτικός εξοπλισμός** (γάντια, ποδιές μιας χρήσης, ποδονάρια, μάσκες, γυαλιά μιας χρήσης κ.α.), **σύριγγες, γάζες, βαμβάκι, σεντόνια, υποσέντονα, νεφροειδή, μπιμπερό, θηλές, μάσκες οξυγόνου, γάζες** που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή κολλυρίου κ.τ.ο. **που δεν προέρχονται από περιβάλλοντα απομόνωσης και δεν έχουν επιμολυνθεί με ορατό αίμα ή άλλα βιολογικά υγρά** (όπως σπέρμα, κολπικές εκκρίσεις, εγκεφαλονωτιαίο, αρθρικό, πλευριτικό, περιτοναϊκό, περικαρδιακό ή αμνιακό υγρό) **και** δεν προέρχονται από ασθενή στον οποίο έχει αναγνωριστεί κλινικά από τον θεράποντα ιατρό μια νόσος που μπορεί να μεταδοθεί με αυτά τα μέσα
- ii. **ουροσυλλέκτες** υπό την προϋπόθεση ότι έχουν κενωθεί (λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα μέτρα προστασίας του προσωπικού σε περίπτωση που ακολουθείται η πρακτική αυτή από την ΥΜ) **που δεν προέρχονται από περιβάλλοντα απομόνωσης και δεν έχουν επιμολυνθεί με ορατό αίμα ή άλλα βιολογικά υγρά** (ως άνω) **και** δεν προέρχονται από ασθενή στον οποίο έχει αναγνωριστεί κλινικά από τον θεράποντα ιατρό μια νόσος που μπορεί να μεταδοθεί με αυτά τα μέσα ²,
- iii. **σερβιέτες και πάνες (συμπεριλαμβανομένων όσων περιέχουν αίμα) που δεν προέρχονται από περιβάλλοντα απομόνωσης και** δεν προέρχονται από ασθενή στον οποίο έχει αναγνωριστεί κλινικά από τον θεράποντα ιατρό μια νόσος που μπορεί να μεταδοθεί με αυτά τα μέσα
- iv. **υπολείμματα τροφίμων από τα τμήματα νοσηλείας και εμέσματα που δεν προέρχονται από ασθενή στον οποίο έχει αναγνωριστεί κλινικά από τον θεράποντα ιατρό μια νόσος που μπορεί να μεταδοθεί με αυτά τα μέσα.**

Επισημαίνεται ότι λαμβάνοντας υπόψη και τις οδηγίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, όλα τα **αιχμηρά** απόβλητα (βελόνες, σύριγγες μιας χρήσεως με ενσωματωμένη τη βελόνη, μαχαιρίδια, λάμες, χειρουργικά νυστέρια, σκαρφιστήρες, γυάλινα φιαλίδια που έχουν σπάσει κ.α.) απορρίπτονται στα ειδικά αδιάτρητα δοχεία απόρριψης αιχμηρών σε κάθε περίπτωση και ανεξάρτητα από την πιθανή επιμόλυνσή τους.

Επίσης διευκρινίζεται ότι, σύμφωνα με τη σχετ. (8) εγκύκλιο, αλλά και τη διεθνή πρακτική, μέρη και όργανα του σώματος, περιλαμβανομένων σάκων αίματος και παραγώγων αίματος, ακόμα και αν κατατάσσονται στον κωδικό 18 01 02 τυγχάνουν διαχείρισης όπως τα μικτά επικίνδυνα απόβλητα (προσωρινή αποθήκευση υπό ψύξη και αποτέφρωση).

² Στην περίπτωση που έχει διαγνωσθεί νόσημα που μπορεί να μεταδοθεί με αυτά τα μέσα προτείνεται η ανάπτυξη ενός συστήματος επισημάνσεως με ευθύνη του θεράποντα ιατρού των ειδών που απαιτείται, έτσι ώστε να είναι διακριτή η ανάγκη ειδικής διαχείρισης του αποβλήτου από όλους (πχ εργαστήρια).

6. Αναφορικά με την αξιολόγηση των αποβλήτων ως προς τις άλλες επικίνδυνες ιδιότητες, για τη διευκόλυνση των ΥΜ και των ελεγκτικών αρχών, αναφέρονται στη συνέχεια απόβλητα τα οποία υπό την προϋπόθεση ότι δεν **προέρχονται από περιβάλλοντα απομόνωσης και δεν έχουν επιμολυνθεί με ορατό αίμα ή άλλα βιολογικά υγρά** (όπως σπέρμα, κολπικές εκκρίσεις, εγκεφαλονωτιαίο, αρθρικό, πλευριτικό, περιτοναϊκό, περικαρδιακό ή αμνιακό υγρό) **και** δεν προέρχονται από ασθενή στον οποίο έχει αναγνωριστεί κλινικά από τον θεράποντα ιατρό μια νόσος που μπορεί να μεταδοθεί με αυτά τα μέσα, μπορούν να διατίθενται **από κοινού με τα αστικά στερεά απόβλητα ή να προωθούνται για ανακύκλωση ή άλλου είδους εργασίες ανάκτησης.**

Απόβλητα συσκευασιών κ.τ.ο. τα οποία δεν εμφανίζουν μολυσματικές ή άλλες επικίνδυνες ιδιότητες και μπορούν να διατίθενται από κοινού με τα αστικά στερεά απόβλητα:

- i. Κενές ή με ελάχιστο υπόλειμμα **φιάλες και σάκοι φυσιολογικών ορών**, ή ορών που περιέχουν δεξτρόζη, μανιτόλη, βιταμίνες, αλβουμίνες, ηλεκτρολύτες, ηπαρίνη κ.τ.ο. και δεν περιέχουν άλλο φάρμακο (πχ αντιβιοτικό) που να ενέχει κινδύνους. Εάν υπάρχει σημαντικό υπόλειμμα βέλτιστη πρακτική θεωρείται η κένωση της φιάλης στην αποχέτευση και στη συνέχεια η απόρριψη της στα αστικά απόβλητα.
- ii. Κενές ή με ελάχιστο υπόλειμμα **συσκευασίες βιταμινών, ανόργανων αλάτων, μετάλλων και ιχνοστοιχείων, σακχάρων, πρωτεϊνών** κ.τ.ο..
- iii. Οι συσκευασίες (φιαλίδια, φιάλες, αμπούλες, φλακόν, συσκευασίες εισπνεόμενων φαρμάκων που δεν είναι υπό πίεση) φαρμάκων και οι φιάλες ορού εμπλουτισμένου με φάρμακα άλλα από τα αναφερόμενα ανωτέρω στο σημείο i, εφόσον θεωρούνται **ονομαστικά κενές** (σχετ. 5). Σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, οι συσκευασίες θεωρούνται ονομαστικά κενές εφόσον έχει χρησιμοποιηθεί η βέλτιστη για την απομάκρυνση του περιεχομένου μέθοδος και το υπόλειμμα είναι το ελάχιστο τεχνικά εφικτό. Σε αντίθετη περίπτωση, οι συσκευασίες και οι εμπλουτισμένοι οροί κατατάσσονται στα ΑΕΑ όπως και τα απόβλητα φαρμάκων (κωδικός ΕΚΑ **18 01 09**) και οδηγούνται προς αποτέφρωση.
- iv. Αξιολογώντας κατά περίπτωση την επικινδυνότητα του σκευάσματος σύμφωνα με το Δελτίο Δεδομένων Ασφαλείας που το συνοδεύει, οι ονομαστικά κενές ή με ελάχιστο υπόλειμμα **συσκευασίες σκευασμάτων που χρησιμοποιούνται στις ΥΜ, όπως αντισηπτικών** (π.χ. Betadine), απολυμαντικών, αλκοολούχων διαλυμάτων, καθαριστικών, άλατος για τα πλυντήρια κ.τ.ο..

Προκειμένου τα απόβλητα αυτά να οδηγηθούν για ανακύκλωση ή άλλου είδους εργασίες ανάκτησης, θα πρέπει να συλλέγονται χωριστά και να κατατάσσονται σε κωδικούς ΕΚΑ 15 01 01 έως 15 01 09, ανάλογα με το υλικό κατασκευής τους (γυαλί, πλαστικό κ.λ.π.). Ειδικότερα, στην περίπτωση που τα απόβλητα οδηγούνται για ανακύκλωση και εφόσον ο τρόπος χρήσης του σκευάσματος / απολυμαντικού / καθαριστικού και το μέγεθος της συσκευασίας το επιτρέπουν, ενθαρρύνονται πρακτικές έκπλυσης της συσκευασίας και αξιοποίησης των υγρών έκπλυσης για την χρήση του προϊόντος (π.χ. καθαρισμός χώρου ή χορήγηση στον ασθενή). Προηγούμενη συμφωνία με τον φορέα συλλογής ή/ και επεξεργασίας των ανακυκλώσιμων υλικών είναι απαραίτητη ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα απόβλητα γίνονται αποδεκτά.

Για κενές συσκευασίες που περιείχαν αέρια υπό πίεση, τύπου αεροζόλ (φάρμακα ή χημικά) ή για συσκευασίες - συσκευές χορήγησης εισπνεόμενων φαρμάκων υπό πίεση, λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν μπορούν να οδηγηθούν στα αστικά στερεά απόβλητα, προτείνεται να συγκεντρώνονται χωριστά από την ΥΜ και να διατίθενται σύμφωνα με ξεχωριστή πρόβλεψη είτε στη σύμβαση προμήθειας του φαρμάκου – υλικού (με παράλληλη τεκμηρίωση της σύννομης διαχείρισης της συσκευασίας) είτε στη σύμβαση παραλαβής/ επεξεργασίας/ διάθεσης ΑΥΜ ή ΕΑΥΜ. Η κενή συσκευασία εφόσον απορρίπτεται θα πρέπει να κατατάσσεται σε ένα από τους κωδικούς ΕΚΑ του κεφαλαίου 15 ανάλογα με το υλικό κατασκευής της.

7. Σε κάθε περίπτωση, η ΥΜ έχοντας τη γνώση των υλικών που χρησιμοποιεί και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, έχει την ευθύνη για την ορθή κατηγοριοποίηση των αποβλήτων της, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τις κατευθύνσεις που δίνονται από τη νομοθεσία. Η ορθή εκτίμηση της επικινδυνότητας των αποβλήτων και αντίστοιχη κατηγοριοποίησή τους από την ΥΜ πραγματοποιείται στο στάδιο εκπόνησης τους εσωτερικού κανονισμού και των οδηγιών διαλογής και διαχείρισης αποβλήτων ΥΜ. Η ορθή διαλογή και διαχείριση των αποβλήτων υλοποιείται με την παροχή από τη Διοίκηση της ΥΜ προς το προσωπικό όλων των απαραίτητων μέσων για τη διαλογή των αποβλήτων (μέσα συσκευασίας, μεταφοράς, αποθήκευσης, μέσα ατομικής προστασίας) και τη συνεχή εκπαίδευση του προσωπικού στη διαλογή και διαχείριση των αποβλήτων. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση τόσο των φαινομένων υποδιαλογής, που ενέχουν κίνδυνο για την δημόσια υγεία και το περιβάλλον, όσο και των φαινομένων υπερδιαλογής, που έχουν ως συνέπεια την αύξηση του όγκου των επικινδύνων αποβλήτων με συνεπακόλουθο οικονομικό κόστος.

Προκειμένου να είναι σαφής σε όλους τους εμπλεκόμενους (προσωπικό της ΥΜ και ελεγκτικούς μηχανισμούς) ο τρόπος διαχείρισης των αποβλήτων της ΥΜ, σκόπιμο είναι να συμπληρώνεται ο εσωτερικός κανονισμός διαχείρισης με τη αποτύπωση όλων των ακολουθούμενων διαδικασιών, παρέχοντας και την αντίστοιχη τεκμηρίωση για την κατάταξη εξειδικευμένων τύπων αποβλήτων (για παράδειγμα υλικά που δεν περιγράφονται με σαφήνεια στην κείμενη νομοθεσία, αντιδραστήρια ή άλλα χημικά για τα οποία απαιτείται αξιολόγηση κ.α.). Για την τεκμηρίωση μπορεί να αξιοποιείται κατά περίπτωση σχετική νομοθεσία, εγκύκλιοι, Δελτία Δεδομένων Ασφαλείας, Βεβαιώσεις Προμηθεύτριας Εταιρείας, εσωτερική διαδικασία εκτίμησης της ανάγκης προστασίας από μόλυνση, κ.α..

Το Υπουργείο Εσωτερικών στο οποίο κοινοποιείται η παρούσα παρακαλείται να τη διαβιβάσει αρμοδίως σε όλους τους φορείς διαχείρισης αστικών στερεών αποβλήτων που εποπτεύονται από αυτό, για ενημέρωσή τους.

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ**

Ι. ΜΠΑΣΚΟΖΟΣ

Πίνακας Αποδεκτών**ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ**

- 1. Όλες τις Υγειονομικές Περιφέρειες (ΥΠΕ) της χώρας**
υπόψη Διοικητών
με την υποχρέωση να ενημερώσουν όλες τις υπόχρεες
Υγειονομικές Μονάδες (ΥΜ) ευθύνης τους
- 2. Όλες τις Περιφέρειες της χώρας**
 - Α. Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας**
με την υποχρέωση να ενημερώσουν όλες τις υπόχρεες
Υγειονομικές Μονάδες (ΥΜ) ευθύνης τους
 - Β. Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Περιφερειακών Ενοτήτων**
 - Γ. Διευθύνσεις Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου**

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

- 1. Υπουργείο Εσωτερικών**
Γενική Διεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
Σταδίου 27, 10183 Αθήνα
- 2. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας**
 - Α. Γραφείο Υπουργού
 - Β. Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής
 - Γ. Διεύθυνση Διαχείρισης Αποβλήτων και Περιβαλλοντικών Πιστοποιήσεων
 - Δ. Ειδική Γραμματεία Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών
- 3. Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ)**
Τέρμα Οδού Υγείας, Αθήνα 115 27
- 4. Ειδικός Διαβαθμιδικός Σύνδεσμος Νομού Αττικής**
Άντερσεν 6 και Μωραΐτη 90, Αθήνα 115 25
- 5. ΣΥΔΕΑ (με την παράκληση να ενημερώσει τα μέλη του)**
Ελ. Βενιζέλου 34 -36, 144 52, Μεταμόρφωση
- 6. Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος (με την παράκληση να ενημερώσει τα μέλη του)**
Πλουτάρχου 3, 10675 Αθήνα
- 7. Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία (με την παράκληση να ενημερώσει τα μέλη της)**
Θεμιστοκλέους 38, 10678, Αθήνα
- 8. Πανελλήνιος Σύνδεσμος Ιατρικών Διαγνωστικών Κέντρων**
(με την παράκληση να ενημερώσει τα μέλη του)
Πανεπιστημίου 58, 10678, Αθήνα

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Υπουργού Υγείας
2. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Υγείας
4. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Υγείας
5. Γραφείο Γενικής Διευθύντριας Υπηρεσιών Υγείας
6. Γραφείο Γενικής Διευθύντριας Δημόσιας
Υγείας και Ποιότητας Ζωής
7. ΣΕΥΥΠ
8. ΚΕΕΛΠΝΟ
9. Δ1ε (3)

Παράρτημα

Πίνακας δραστικών ουσιών με κυτταροστατική – κυτταροτοξική δράση που περιέχονται σε εγκεκριμένα στην Ελλάδα φάρμακα (σχετ. 11).

Ελληνικό όνομα	Αγγλικό όνομα	Ελληνικό όνομα	Αγγλικό όνομα
Αζαθειοπρίνη	AZATHIOPRINE	Κυταραβίνη	CYTARABINE
Αζακυτιδίνη	AZACITIDINE	Λεναλιδομίδη	LENALIDOMIDE
Ατεζολιζουμάμπη	ATEZOLIZUMAB	Λενβατινίμπη	LENVATINIB
Βενδαμουστίνη	BENDAMUSTINE	Λομουστίνη	LOMUSTINE
Βινβλαστίνη	VINBLASTINE	Μεθοτρεξάτη	MEUOTREXATE
Βινδεσίνη ^α	VINDESINE ^α	Μελφαλάνη	MELPHALAN
Βινκριστίνη	VINCRISTINE	Μερκαπτοπουρίνη	MERCAPTOPURINE
Βινoreλμπίνη	VINORELBINE	Μιτομυκίνη-C	MITOMYCIN-C
Βινφλουνίνη	VINFLUNINE	Μιτοξανθρόνη	MITOXANTHONE
Βορινοστάτη	VORINOSTAT	Μιτοτάνη	MITOTANE
Βορτεζομίμπη	BORTEZOMIB	Μπλεομυκίνη	BLEOMYCIN
Βουσουλφάνη	BUSULFAN	Μπρεντουξιμάβη Βεδοτίνη	BRENTUXIMAB VEDOTIN
Γεμισταβίνη	GEMCITABINE	Μυκοφαινολικό οξύ	MYCOPHENOLIC ACID
Γεμτουζουμάμπη Οζογαμικίνη	GEMTUZUMAB OZOGAMICIN	Νελαραβίνη	NELARABINE
Δακαρβαζίνη	DACARBAZINE	Οξαλιπλατίνη	OXALIPLATIN
Δακτινομυκίνη	DACTINOMYCIN	Πακλιταξέλη	PACLITAXEL
Δαουνορουβικίνη	DAUNORUBICIN	Πεμετρεξίδη	PEMETREXED
Δασατινίμπη	DASATINIB	Πεντοστατίνη	PENTOSTATIN
Δεσιταβίνη	DECITABINE	Πιξανθρόνη	PIXANTHONE
Δοξορουβικίνη	DOXORUBICIN	Πομαλιδομίδη	POMALIDOMIDE
Δοσεταξέλη	DOCETAXEL	Προκαρβαζίνη	PROCARBAZINE
Εβερόλιμους	EVEROLIMUS	Ραλιτιρεξίδη	RALTITREXED
Επιρουβικίνη	EPIRUBICIN	Ρεγοραφενίμπη	REGORAFENIB
Εριβουλίνη	ERIBULIN	Σισπλατίνη	CISPLATIN
Ετοποσίδη	ETOPOSIDE	Σοραφενίμπη	SORAFENIB
Θαλιδομίδη	THALIDOMIDE	Στρεπτοζοκίνη	STREPTOZOCIN
Θειογουανίνη	TIOGUANINE	Τεγαφούρη / Γιμερακίλη / Οτερακίλη	TEGAFUR / GIMERACIL / OTERACIL
Θειοτέπα	THIOTEPA	Τεμοζολομίδη	TEMOZOLOMIDE
Θρεοσουλφάνη	TREOSULFAN	Τενιποσίδη	TENIPOSIDE
Ιδαρουβικίνη	IDARUBICIN	Τοποτεκάνη	TOPOTECAN
Ινοτουζουμάμπη Οζογαμικίνη	INOTUZUMAB OZOGAMICIN	Τραβεκτεδίνη	TRABECTEDIN

Ελληνικό όνομα	Αγγλικό όνομα	Ελληνικό όνομα	Αγγλικό όνομα
Ιξαζομίμπη	IXAZOMIB	Τραστουζουμάμπη Εμτανσίνη	TRASTUZUMAB EMTANSINE
Ιρινοτεκάνη	IRINOTECAN	Τριοξείδιο του Αρσενικού	ARSENIC TRIOXIDE
Ιφωσφαμίδη	IFOSFAMIDE	Τριφθοροουριδίνη / Τιπιρακίλη	TRIFLURIDINE / TIPIRACIL
Καμπαζιταξέλη	CABAZITAXEL	<i>Τροφωσφαμίδη</i>	<i>TROFOSFAMIDE</i>
Καπεσιταβίνη	CAPECITABINE	Υδροξυκαρβαμίδη	HYDROXYCARBAMIDE
Καρβοπλατίνη	CARBOPLATIN	Φθοροουρακίλη	FLUOROURACIL
Καρμουστίνη	CARMUSTINE	Φλουνταραβίνη	FLUDARABINE
Καρφιλζομίμπη	CARFILZOMIB	Φοτεμουστίνη	FOTEMUSTINE
Κλαδριβίνη	CLADRIBINE	Χλωραμβουκίλη	CHLORAMBUCIL
Κλοφαραβίνη	CLOFARABINE	Χλωρομεθίνη	CHLORMETHINE
Κυκλοφωσφαμίδη	CYCLOPHOSPHAMIDE		